

رمضان؛ بهار صلح و مهربانی و مجالی برای همبستگی امت اسلام

به گزارش حوزه اندیشه [خبرگزاری تقریب](http://www.taqrīb.ir)، محمدمهدی مومنی ها دبیرکل بنیاد بین المللی تکریم ادیان و مذاهب در یادداشتی به مناسبت ماه مبارک رمضان نوشت:

آموزه های دین مبین اسلام بر صلح و مهربانی و مصالحه سفارش فراوانی دارند زیرا اسلام دین عطوفت و نیکویی و طرفدار آشتی و دوستی است و نام اسلام نیز به معنای «سلامتی و آرامش» می باشد . اصالت اسلام در نظر و عمل با صلح است و این دین همواره از جنگ و کینه توزی پرهیز می کند. برپایه تعالیم اسلامی و سیره ائمه اطهار(ع) و پیامبر اکرم(ص) از مسلمانان خواسته شده تا شروع کننده جنگ نباشند و با صلح و آرامش رفتار کنند و جز به قصد دفاع وارد جنگ نشوند. در این میان ماه مبارک رمضان فرصت بسیار ارزشمندی به منظور دستیابی به صلح، دوستی و پرهیز از عناد و نفرت است و مجالی مناسب برای همبستگی میان امت اسلام است که شایسته است همگان از آن بهره مند شویم تا بتوانیم در مسیر قرب الهی گام برداریم.

نخستین نغمه روحانی رمضان، پیوند دلها و اصلاح بین انسانهاست. قرآن کریم بر این نکته تاکید می

کند: "همانا مومنان برادر یکدیگرند. پس بین برادران خود صلح برقرار سازید و پرهیزکار باشید، باشد که مورد لطف رحمت خداوند قرار گیرید." (حجرات: 10)

ماه مبارك رمضان فرصتی ارزشمند برای تهذیب نفس و منزه ساختن روح و جان انسان از لغزش ها و ناپاکی محسوب می شود، روزه روح انسان را تلطیف و اراده را قوی و غرایز او را تعدیل می سازد؛ به او نیرومندی ارادی مبارزه با حوادث دشوار را می بخشد و نفس را چون اسب سرکش مهار می کند. برقلب آدمی نورانیت و صفا می بخشد.

برحکومت عادات و شهوات نفس پایان می دهد و او را از بردگی آرزوهای نامشروع که ریشه تمام مفاسد است، رها می سازد و انسان آزاد کسی است که هیچ نوع عادت نامطلوب بر او حکومت نکند و با اراده آهنین؛ هواهای نفسانی را سرکوب سازد و روزه پدید آورنده این آزادگی است.

روزهای پرفضیلتی که مسلمانان زنگارهای کینه و دشمنی را از قلب خویش می زدایند و با اتکا بر تعالیم روح بخش اسلام برای گسترش صلح و آرامش در میان مسلمانان تلاش می کنند. ماه رمضان، ماه صلح و رحمت است و باید اختلافات برچیده شود و حسادت ها برداشته شود و قلب آدمی از غیر خدا پاک شود. حفظ زبان از غیبت و دروغ و تهمت، حفظ چشم ها از نگاه به نامحرم و صحنه های معصیت و پرهیز از مجادله در ماه مبارك رمضان باید مورد توجه ویژه روزه داران قرار گیرد و گرنه جز گرسنگی و تشنگی چیزی عاید آنان نمی شود.

از برکات این ماه این است که زمینه گسترش صلح و آرامش و همدلی در میان افراد جامعه را مهیا می کند و از خصومت جلوگیری می کند، این امر خود باعث تحقق آرمان های متعالی دین مبین اسلام می شود. خداوند کریم در آیه 208 سوره بقره می فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده اید، همگی در صلح و آشتی در آید و از گام های شیطان پیروی نکنید که او دشمن آشکار شما است.» ماه مبارك رمضان علاوه بر تمام اثرها و برکت های روحی و معنوی، بهاری دلنشین برای همبستگی میان امت واحد اسلامی است.

عصری که در آن زندگی می کنیم، معرکه انواع خشونت ها، کینه ورزی ها و جنگ ها است. جنگ قدرت که در تمام جهان و در کشورهای اسلامی سالیانه قربانیان های زیادی می گیرد و برای خروج از این شرایط راهی به جز وحدت و توسل به ریسمان امن الهی و عمل به دستورات اسلام نیست.

از آنجا که این صلح همواره در معرض خطر قرار داشته، به همین دلیل انسان ها باید در حفظ آن تلاش کنند. صلح در اسلام ریشه دارد و اسلام بدون صلح معنای واقعی خود را ندارد. منظور از صلح در اسلام،

صلح و سازشی که «نام خدا» را که عبارت از عدالت و امنیت عمومی برای مردم است روی کره زمین برقرار سازد. قرآن صلح و دوستی را مایه ی آرامش و امنیت می داند و خواستار برقراری آن توسط انسان ها و بخصوص مسلمانان است. خداوند قبل از جنگ با دشمنان، به صلح با آنان فرا می خواند. ایجاد صلح و دوستی بین افراد باعث جلب رحمت الهی می شود. صلح ابتدا باید از فرد شروع شده سپس در سطح وسیع گسترده شود. اسلام به صلح و دوستی با سایر ملل تأکید داشته و خواستار افزایش ارتباط و دوستی با آن هاست.

دین اسلام روحیه جنگ افروزی و کشورگشایی را نفی کرده است و مساله جهاد را به عنوان اقدامی دفاعی، انسان دوستانه و در راستای گسترش صلح و امنیت برای مبارزه با ظلم و بی عدالتی تجویز می کند به همین دلیل صلح پایدار و آرامش جزء در پرتو مفاهیم و آموزه های متعالی این دین الهی ایجاد نمی شود و حلقه اتصال تمام جوامع بشری که از نظر زبان، نژاد و منطقه جغرافیایی متفاوت هستند، تنها در پرتو ایمان به خدا تحقق خواهد یافت.

ماه رمضان که بیانگر معارف اسلامی و فرهنگ دینی به شمار می رود، معیار سنجش خوبی برای توجه دین خدا به اهمیت صلح، آشتی و مهربانی و پرهیز از دشمنی محسوب می شود. برای مثال یکی از مساله های محوری در دعاهایی مانند افتتاح، سحر و ابوحزمه ثمالی که خواندن آنها در این ماه سفارش شده است بر کمک به دیگران و ضرورت محبت و همدلی میان مسلمانان تأکید دارد. در این دعاها اشاره به گروه و فرقه خاصی نمی شود و مخاطب عام را خطاب قرار می دهد.

در دعای روزانه ماه مبارک آمده است، «پروردگارا زندانیان را آزاد کن، گرسنگان را سیر کن، بر فقیران لباس بپوشان.» که نشان دهنده این موضوع است که اشاره به گروهی خاص ندارد. بنابراین فرهنگ اسلامی برگرفته از معارف دعایی و مناجات، هوادار اتحاد و مخالف افتراق، جدایی، چند صدایی و کینه و دشمنی است.

سیره پیامبر و اهل بیت، افراد و گروه های مختلف را از نفرت و کینه ورزی میان مسلمان و غیرمسلمان و پیروان همه ادیان منع می کند. آموزه های اسلامی همواره بر نوع دوستی و صلح میان مسلمانان به دور از گرایش های قومی و مذهبی تأکید دارد. از این رو در این مکتب بر حفظ صله رحم و ارتباطات قلبی به ویژه در ماه رمضان توجه شده است.

صله رحم و حفظ ارتباط میان خانواده، اقوام، همسایه و آشنایان در ماه رمضان، حضور در سفرهای

افطار جمعی، ضمن زدودن دلخوری ها و ناراحتی ها، فضا را برای ایجاد روابط دوستانه و محبت آمیز به وجود می آورد.

در دنیای ماشینی امروز که موجب تغییر در سبک زندگی انسان ها شده عدم وجود آرامش و احساس خوشبختی در پیوند با تنش های عاطفی و روحی، به شدت احساس می شود از این رو حفظ پیوندهای خویشاوندی و دوستانه، انسان را در برابر آسیب های این نوع زندگی محفوظ می دارد و به او آرامش خاطر می بخشد و این پناهگاه بودن از اصلی ترین رسالت های دین اسلام است.

رسول خدا (ص) درباره آثار روزه بر روان انسان می فرماید: "کسی که دوست دارد نا آرامی سینه اش (پیشانی دلش) کاهش یابد، ماه رمضان و سه روز از هر ماه را روزه بگیرد." این عبارات زیبا، بیانگر تاثیر روزه بر روح و روان انسان است که از جمله فواید بشمار آن محسوب می گردد.

یکی از زیبایی های ماه رمضان این است که خصلت های زیبا و نیک را در روزه داران وسعت می دهد و خصلت های ناپسند را به کمترین میزان می رساند.

شب های قدر فرصت خوبی برای عبادت و بندگی خدا به شمار می رود اما اگر فردی در این شب ها برای آمرزش گناهانش توبه کند در صورتی که در دلش قهر و کینه باشد، توبه او به درگاه الهی پذیرفته نخواهد شد.

خداوند وعده داده است تا در هر روز از ماه رمضان عده ای را از آتش دوزخ برهاند، این وعده الهی نشانگر این مطلب خواهد بود که رحمت عام پروردگار شامل تمام افرادی که روی به درگاه پروردگاری آوردند، می شود.

این ماه مبارك به ایجاد روحیه محبت و دوستی می انجامد و فرد روزه دار خود را ملزم به خوش اخلاقی، صبوری و مهربانی می داند. آغاز ماه رمضان، هنگامه پایان دادن به کشمکش ها و دو دستگی هاست. زندگی های امروزی، الفت بین قلبها را کمرنگ نموده و روحیه بی تفاوتی بر زندگی غالب شده است. اما با حلول ماه مبارک رمضان، دلها رنگ آشتی و دوستی و مهربانی بخود می گیرد و رضایت و خشنودی خدا بر همه چیز برتری می یابد.

مهمترین وجه عبادات و اعمال نیکی چون انفاق، احسان، کمک به نیازمندان، بخشش و گذشت که روزه داران

به آن سفارش شده اند ، بعد اجتماعی و فرهنگی و پیامدهای مثبت آن در سطح جامعه است. عبادت در رمضان وقتی اثرگذار می شود که از روزه داران انسان های بهتر و مهربان تری بسازد تا اعمال این مومنان در سطح جامعه به تمام اجزا و ارکان آن گسترش یابد و جامعه اسلامی به بهترین مکان برای زیست تمام افراد و گروه ها تبدیل گردد.

این ماه مبارك به ایجاد روحیه محبت و دوستی می انجامد و فرد روزه دار خود را ملزم به خوش اخلاقی، صبوری و مهربانی می داند. به همین سبب در برخورد با مسایل تنش زا در سطح جامعه در طول زندگی روزمره با خودداری از پرخاشگری تلاش دارد تا مشکل ها را با صلح و آشتی برطرف کند. در نتیجه رواج چنین روحیه صلح طلبانه ای بر رفتارهای اجتماعی انسان ها تاثیر می گذارد و از میزان بی اخلاقی های اجتماعی می کاهد و همین امر زمینه ساز صلح و وفاق در جامعه می گردد و جامعه ای را در بهترین شکل ممکن ایجاد می نماید که الگویی برای همه جوامع خواهد بود.